

AKTUEL ÆLDREPOLITIK

Landsbestyrelsesmøde, januar 2021

Ældre@Sagen

JANUAR
2021

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Kommission om tilbagetrækning og nedslidning

Regeringen og forligspartierne bag ”Aftale om ret til seniorpension for nedslidte” nedsatte i sommer ”Kommission om tilbagetrækning og nedslidning”. Den omtales også som ”Pensionskommissionen”. Kommissionens og følgegruppens medlemmer er siden hen blevet udpeget.

Kommissionen skal bl.a. se på:

- Fordele og ulemper ved anciennitetsbaserede modeller for tidligere tilbagetrækning
- Sammenhængen mellem udvikling i levetid og raske leveår på tværs af befolkningsgrupper som fx uddannelsesgrupper
- Virkninger af en mere lempelig levetidsindeksering ift. folkepensionsalderen fra 2040
- Muligheder for nye forsikringsordninger for nedslidte
- Forenkling af pensionssystemet
- Incitamenterne til at spare op til pension

Kommissionen består af:

- Jørn Neergaard, fhv. beskæftigelsesminister (formand for kommissionen)
- Laila Mortensen, formand i Forsikring & Pension samt adm. direktør i Industriens Pension
- Dorrit Vanglo, adm. direktør for LD Fonde
- Hans Jørgen Whitta-Jacobsen, prof. i økonomi ved Københavns Universitet samt fhv. overvismand for De Økonomiske Råd
- Lars Andersen, direktør i Arbejderbevægelsens Erhvervsråd

Der er derudover nedsat en følgegruppe, som giver medlemsorganisationerne mulighed for løbende at give indspark til kommissionens arbejde. Ældre Sagen har én plads i følgegruppen. Landsformand Preben Staun har peget på adm. direktør Bjarne Hastrup til at deltage på vegne af Ældre Sagen. Følgegruppen består derudover af især repræsentanter fra arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer.

Kommissionen skal afslutte sit arbejde senest i 1. kvartal 2022.

Ensomhed

Ensomhed har været genstand for usædvanlig stor medieinteresse de seneste uger, selv julen taget i betragtning. Ældre Sagen har således udtalt sig til bl.a. DR, TV2, TV2

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Lorry, TV2 Øst, TV2 Østjylland, DR Sydsjælland, DR Østjylland, DR Syd, P1
Orientering, BT, JP Aarhus, JP, Kristeligt Dagblad og Helsingør Dagblad.

Indslagene har haft to hovedvinkler:

For det første har der været meget stor interesse for at høre om konsekvenserne af besøgsrestriktioner på plejehjem i form af øget ensomhed blandt beboere og i øvrigt også pårørende, især ægtefæller til plejehjemsbeboere. Herunder især spørgsmålet om, hvorvidt restriktionernes forventede gavnlige effekt står mål med de væsentlige gener, de medfører for beboere og pårørende, særligt i lyset af julen og beboernes generelt korte restlevetid. I den forbindelse har Ældre Sagen fremført, at de 300 dødsfald relateret til Corona (medio december) på danske plejehjem bør sammenholdes med de ca. 10.000 dødsfald med anden årsag end COVID-19, der har ramt plejehjemsbeboere i samme periode.

For det andet har der været interesse for de konsekvenser, som social isolation og ensomhed generelt kan have for ældre, der i månedsvis selvisolerer sig i eget hjem grundet risiko for kompliceret sygdomsforløb. Her har Ældre Sagen kunnet gøre opmærksom på, at ensomhed beviseligt over tid kan føre til sygdom i form af hjerte-karlidelser, stofskiftesygdom, øget risiko for demens, depression, søvnbesvær og tidlig død. Således er over 2.200 dødsfald årligt relateret til ensomhed herhjemme. Desuden er det yderst problematisk, at den sociale isolation også for mange ældre fører til fysisk inaktivitet med risiko for tab af funktionsevne til følge. Der er også sket et betydeligt fald i diagnosticering af alvorlige sygdomme som kræft, hvilket på sigt forventeligt vil føre til mere komplicerede sygdomsforløb og lavere helbredelsesfrekvens. Ældre Sagen har fremført, at myndighederne i deres anbefalinger derfor bør anlægge et helhedssyn, så tiltag for at undgå smitte med COVID-19 afvejes med disse tiltags skadelige konsekvenser for især svækkede ældre menneskers mentale og fysiske helbred.

Lempelser af besøgsrestriktioner på plejehjem

Sundheds- og Ældreministeriet offentliggjorde d. 17. december nye regler, som indebærer, at beboerne nu kan modtage besøg af op til tre forskellige personer i egen bolig, dog kun to ad gangen. Reglerne trådte i kraft samme dag. De nye regler indebærer desuden, at plejehjemsbeboere ikke behøver at have egen indgang udefra for at kunne blive omfattet af de nye regler om besøg i egen bolig.

Hidtil har beboerne kun haft lov til at få besøg i egen bolig af én person. Besøg af max to andre har skullet foregå i særlige besøgsrum.

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Besøgene skal fortsat gennemføres sundhedsmæssigt forsvarligt, så smitten ikke kommer ind på plejehjemmene. Noget som Ældre Sagen også har anbefalet. Det er især vigtigt nu, hvor smittetallene er høje.

Ældre Sagen er kommet med en række forslag for at sikre, at smitten ikke spredes på plejehjemmene. Vi har blandt andet peget på zoneinddeling af plejehjemmet med mindre, faste teams, masser af værnemidler, håndsprit og klar information, styrket hygiejne, ingen pårørende på fællesarealer samt øget testning af både pårørende og personale.

Brev til kommunerne angående julebesøg på plejehjemmene

D. 15. december sendte Ældre Sagen en opfordring til alle landets borgmestre om at sikre, at alle plejhjemsledere kender reglerne for besøg, og at beboerne har ret til at forlade plejehjemmet og holde jul hjemme hos familien. Sundheds- og ældreministeren har også understreget samme pointe overfor kommunerne i et brev.

Ældre Sagen anbefalede også, at kommunerne oplyste et akut telefonnummer på egen hjemmeside, hvor pårørende kunne henvende sig i juledagene, hvis der opstod tvivl om reglerne ude på plejehjemmene.

Plejehjemsbeboeres ret til besøg – brev til Styrelsen for Patientsikkerhed

Ældre Sagen har d. 15. december sendt et brev til Styrelsen for Patientsikkerhed med uddybende spørgsmål om besøgsrestriktioner på plejehjem. Formålet med brevet er at få klarhed over nogle af de spørgsmål, som reglerne angående besøgsrestriktioner har givet anledning til. Ældre Sagen oplever, at der stadig hersker stor usikkerhed om, hvad der gælder, og at reglerne derfor fortolkes meget forskelligt rundt omkring i landet.

Spørgsmålene handlede bl.a. om dokumentation for, hvordan smitten kommer ind på plejehjemmene, om plejhjemsbeboere uden pårørende og deres ret til besøg af fx frivillige samt om muligheden for at bruge vågetjeneste. Endelig har vi spurgt, om myndigheder kan bruge en juridisk sammenligning af plejehjem med en institution/anstalt som hjemmel til besøgsrestriktioner i plejhjemsbeboeres egen bolig, idet vi som udgangspunkt mener, at beboerne skal ses som nogen, der har selvstændig lejekontrakt og heraf følgende rettigheder, dvs. vi som udgangspunkt er meget kritiske over for den anstaltmæssige tilgang til plejecentre.

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Ældre Sagen modtog d. 22. december et svar fra Styrelsen for Patientsikkerhed, som dog ikke besvarede vores spørgsmål tilfredsstillende. Derfor har Ældre Sagen d. 7. januar sendt endnu et brev, hvor vi beder om mere uddybende svar på vores spørgsmål.

Mindre rengøring til hjemmehjælpsmodtagere

Lige før jul blev der udstedt en nødbekendtgørelse omkring kommunernes mulighed for at reducere/suspendere praktisk bistand til hjemmehjælpsmodtagere i forbindelse med iværksættelse af ekstra opgaver/sygefravær under Coronakrisen. Ældre Sagen har i den sammenhæng udtrykt forståelse for den vanskelige situation, som mange kommuner står i lige nu. Men vi udtrykker samtidig stor betænkelighed ved at reducere rengøringen hos hjemmehjælpsmodtagere i en tid, hvor der netop er behov for en ordentlig hygiejneindsats.

Vi kan være bekymret for, at den lange nedlukning af rengøringshjælpen i foråret 2020 nu vil blive gentaget. Her viste det sig, at mange kommuner stoppede hjælpen i en længere periode, samtidig med at der var stor ledig kapacitet i mange vikarbureauer. Vi følger området nøje i den kommende tid.

Svækkede ældre får igen ret til at sige fra overfor genoplivning

Efter et massivt pres fra bl.a. Ældre Sagen indgik samtlige partier d. 19. december en aftale, der sikrer svækkede ældres ret til at frabede sig genoplivningsforsøg ved hjertestop. Borgere over 60 år vil kunne registrere sit ønske via sundhed.dk eller ved at indsende en blanket. Fravalget træder i kraft, når borgeren har behov for pleje i eget hjem eller er flyttet på plejehjem. Der skal oprettes et centralt register, hvor den enkeltes ønske om fravalg vil blive registreret. Et centralt register vil sikre, at fravalget automatisk træder i kraft, og at det automatisk registreres, hvis man fortryder sit valg. Oplysningerne skal være tilgængelige for alt det personale, som skal kende og efterkomme ønsket fra den enkelte.

Som led i lovgivningsarbejdet med den nye ordning vil Sundheds- og Ældreministeriet inddrage relevante aktører på området, herunder Ældre Sagen. Det gælder bl.a. en fastlæggelse af den konkrete definition af målgruppen, som den nye lovgivning vil omfatte.

Vaccination mod COVID-19

Stort set alle plejehjemsbeboere, der ønsker det, eller som ikke er syge eller nære kontakter til COVID-19-smittede, er nu blevet vaccineret mod COVID-19. Det er Ældre Sagens oplevelse, at langt de fleste steder har vaccinationsprocessen på plejehjemmene fungeret godt. De enkelte plejehjem har været gode til at forberede og sikre stor trykthed omkring vaccinationen.

Myndighederne er nu gået i gang med at vaccinere den næste risikogruppe - ældre mennesker, der modtager personlig pleje og praktisk hjælp. Ældre Sagen har i den forbindelse udtrykt bekymring for, at denne målgruppe selv skal stå for organisering og transport til store vaccinationscentre i regionerne. Ældre mennesker, der både modtager praktisk hjælp og personlig pleje, er ofte svækkede, immobile, mange er ikke digitale, og så er det en gruppe, som er i stor risiko for alvorligt COVID-forløb. De er derfor særligt udfordrede i forhold til at få klar information, hjælp til transport og blive vaccineret forholdsvis tæt på egen bopæl. Region Nordjylland har efterfølgende planlagt at oprette vaccinationscentre i alle kommuner, og flere regioner er i gang med mere lokale løsninger.

Vaccination mod COVID-19 har fyldt meget i medierne. Ældre Sagen har bl.a. af flere omgange kommenteret på myndighedernes vaccinstrategi ift. prioritering af målgrupper. Ældre Sagen har bakket myndighedernes prioriteringsstrategi op, hvor hovedfokus er at minimere alvorlig sygdom og død samt sikre, at sundhedsvæsenet ikke bryder sammen.

Derudover har Ældre Sagen kommenteret på fordelene og ulemperne ved vaccinepas, mens definitioner af målgrupper og visitering til vaccine har fyldt blandt medlemmerne. Ældre Sagen følger området tæt og holder blandt andet øje med, at vaccinationstallene stemmer overens med vaccinationsstrategien.

Coronasikker jul

I forbindelse med det høje smittetryk og julen efterspurgte Ældre Sagen klare retningslinjer for, hvilke forholdsregler der var vigtige at tage i forbindelse med julen. Ligesom Ældre Sagen bakkede de praktiserende lægers organisation PLO op om, at det var vigtigt at isolere sig op til jul, hvis man skulle være sammen med personer i risikogruppen. Men vi påpegede samtidig vigtigheden af ikke blot at ekskludere risikogrupperne fra juleaften.